

ÜLDTEAVE. Kipsplaatidega kaetud siseseine pahteldamine ja pinnatöötlus

Pahteldamine

Pahteldamine kui konstruktsiooni tähtis osa. Kipsplaattarindite pahteldamist ei saa hästi võrrelda teiste pindade pahteldamisega, sest see täidab eelkõige esteetilist funktsiooni. Kipsplaatide pahteldamisel on peale esteetilise külje oluline ka seina ja lae tugevamaks ning jäigemaks muutmine. Ühtlasi suurendab pahteldamine kogu tarindi tihedust, mis on heade tule- ja helikindlusomaduste eeldus. Vuukide pahteldamine ühendab plaadid kokku üheks pinnaks ja vähendab pragude tekkimise ohtu.

Katsed näitavad, et korralikult pahteldatud vuugid on sama tugevad kui plaadid ise. Pinnatöötluse valikutest olenemata soovime seetõttu kasutada Norgipsi pahteldussüsteemi ning järgida Norgipsi materjalikirjeldusi ja tööviise. Kui seda ei tehta, pole garantiid, et saavutatakse vajalikud omadused. Näiteks kui jätta seinaplaatide vuugid teipimata, kaotab sein märkimisväärselt jäikust.

Ühekihiliste tarindite pahteldamine lae kohal

Ühekihiliste tarindite puhul peab sein olema alati pahteldatud vahelae või katuseni, samuti see seina osa, mis jääb ripplaest kõrgemale. Kummalgi pool ainult ühe plaadikihiga seinatarindite puhul on see möödapääsmatu, et ära hoida suitsu ja põlemisgaaside levimist ning saavutada soovitud helikindlus.

Kahekihiliste tarindite pahteldamine lae kohal

Kahekihiliste tarindite puhul, mille plaatide vuugid ei kattu eri kihtides, võib seinapinda ennast ning kinnitusi pidada suitsu- ja põlemisgaaside levimise ning õhuhelikindluse seisukohast tihedateks. Kui seda töökirjelduses ei nõuta, siis niisugust seina lae kohal pahteldama ei pea. Siiski nõutakse nii ühe- kui ka kahekihiliste tarindite puhul korralikku tihendamist nendes kohtades, kus tarind puutub kokku teiste tarinditega.

Soovitame vaadata ka Norgipsi juhendit „Paigalduskäsiraamat, Norgipsi tooted“, milles on üksikasjalikult kirjeldatud kipsplaatide pahteldamist.

Pinnatöötlus

Norgipsi plaadid sobivad hästi pinnatöötluseks. Tegemist on kõikide kattematerjalide jaoks hea ja tugeva aluspinnaga. Sileda ja ühetasase papist pealispinna tõttu ei ole pinna töötlemine hea tulemuse saavutamiseks keeruline ka siis, kui nõuded on rangemad. Pinnatöötluse kvaliteet on väga tähtis, pidades silmas edaspidiseid käituse- ja hoolduskulusid. Seetõttu peab aluspind, sealhulgas pahteldus, olema korralik. See on ka üks põhjusi, miks Norgips on välja arendanud pahteldussüsteemi, mis tagab kvaliteedi ja hea viimistluse.

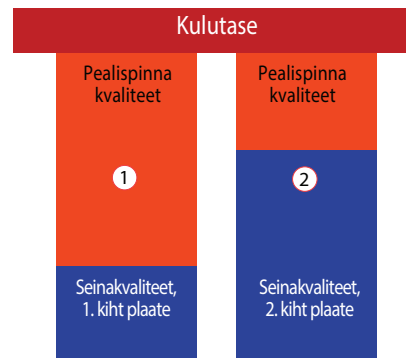
Kruntimine

Enne värvimist või tapeetimist tuleb pahteldatud kipsplaadid kruntida üleni sobiva alusvärvi või krundiga.

Kui seina hakatakse värvima, siis on aluskruunti vaja selleks, et ära hoida läike erinevusi valmis pealispinnal. Tapeetimise puhul võib selle otse plaatidele liimida, kuid ka siis soovitatakse seina enne kruntida. Eriti oluline on see õhukese tapeedi kasutamisel. Ühtlasi on krunditud aluselt vana tapeeti lihtsam kätte saada, kui tahetakse uut panema hakata.

Seina/pealispinna kvaliteet

Kulude säästmiseks on õige ja pikaajaline lahendus selline, mille puhul peetakse seina kvaliteeti pealispinna kvaliteedist olulisemaks. Pealispinna kvaliteeti on alati võimalik hiljem parandada. Seevastu seina kvaliteedi parandamine on hiljem märksa keerulisem ja kulukam, pahatihti ka võimatu. Sein on parema kvaliteediga, kui ühe kihi asemel kasutatakse kahte kipsplaadi kihti. See teeb seina tugevamaks ja jäigemaks, samuti on tule- ja helikindlusomadused paremad.

Määratud kulutaseme põhjal võib valida, kas eelistada seina või pealispinna kvaliteeti.

- 1 Otsustada võib kvaliteetse pinnatöötluse kasuks seina kvaliteedi arvelt, kuid see ei tasu ära.
- 2 Kui eesmärk on seina parem kvaliteet, siis pinnatöötluse kvaliteeti saab alati ka hiljem parandada.

Euroopa kvaliteeditasemete kirjeldused

Terve hoone või üksiku korteri üleandmisel on üsna tavalised vaidlused seina ja lae pinnatöötluse kvaliteedi üle. Liigagi tihti on ootuspärane ja tegeliku kvaliteedi vahe suur. Põhjus on enamasti selles, et juba projekteerimise käigus ei ole arvestatud pinnatöötluse kvaliteediga ega sellega tegeldud.

Üldiselt on Euroopas (kuid mitte veel Norras) niisuguse olukorra lahendamiseks välja töötatud pinnatöötluse kvaliteeditasemed. Kõrgema klassi saavutamiseks peab see kajastuma konstruktsiooni kirjelduses, mis tähendab, et oodatava lõpptulemusega arvestatakse juba projekteerimisfaasis.

Koos tootjate ja ehitajatega, kes tegelevad kipsplaatidest tarinditega, on Norgips alustanud tööd selle nimel, et Norras hakkaksid kehtima samad normid mis ülejäänud Euroopas.

Seoses Euroopa lahenduse esitlemisega Norra standardikeskuses, kus koostatakse Norra standardeid, loodetakse, et järgmistel aruteludel käsitletakse asjaomaseid kirjeldusi standardi NS 3420 osas T (katted ja pealispind) ja osas Q (plaatvooderdised). Sellega läheb muidugi aega, nii et otsustasime esitada järgmisel leheküljel mõned näited kvaliteediklassidest ja sellest, kuidas neid määratakse.

ÜLDTEAVE. Kipsplaatidega kaetud siseseinte pahteldamine ja pinnatöötlus

Nõnda on kvaliteediklassid määratud Euroopas.

Norgipsi projekteerimisjuhendi elektrooniline versioon on kättesaadav meie koduleheküljel www.norgips.ee. Koduleheküljelt leiab alati väljaande viimase redaktsiooni. Niipea kui kvaliteediklasside kohta seoses Norra standardikeskusega ilmneb midagi uut, anname sellest koduleheküljel teada.

Pealispindade kvaliteeditasemed

Nagu eelmisel leheküljel mainitud, on Euroopas kipsplaaditarinditele kehtestatud astmelised kvaliteeditasemed.

Tasemeid tähistatakse K1, K2, K3 ja K4, kusjuures K1 on kõige lihtsam pinnatöötlus.

See on Euroopas välja töötatud süsteem, mida on kirjeldatud UEEP-i (Euroopa kipsplaatide tootvate ehitusettevõtete ühendus) ja Eurogypsumi (Euroopa kipsplaaditootjate ühing) koostatud eeskirjas. Eeskiri kannab pealkirja „Drywall jointing & finishing / Surface quality level classifications“ (Kipsplaatide vuukimine ja viimistlus / pinnatöötluse kvaliteeditasemete klassifikatsioonid).

Kvaliteediklassid kehtivad nüüd samuti Rootsis ja Taanis.

Süsteem teeb vahet seinaja- ja laepinnal, mida tähistatakse vastavalt KS1-4 ja KL1-4.

Valmis pealispinna kvaliteet oleneb nii tarindi enda ehitusest kui ka pinnatöötlusmaterjalide valikust.

Standardi NS 3420 asjaomaste peatükkide (osa T ja Q) redigeerimise käigus püüame kehtestada samad klassid Norras.

K-klasside määratlused

Määratlusi tuleb võtta esialgselt, üksikutele viimistlustasemetele võidakse lisada veel variatsioonivõimalusi.

Tabel 1

K-klass	Nõue	Kasutusala
K _S 4 K _L 4	Range standard	Värvitud pealispinnad, millele esitatakse ranged nõuded seoses kvaliteedi, välimuse, tasasuse ja ühtlase läikega. Näiteks: ruumid seinale või laele suunatud valgusega (riivvalgus), kõrglääkevärviga värvitud ruumid, näitusesaalid ja muud esindusruumid. Silmanähtavad ebatasasused võivad esineda üksnes eriliste valgustingimuste või võimsa vastuvalguse (riivvalgus) korral
K _L 3	Tavaline standard	Värvitud või õhukese tapeediga pealispind, mis peab vastama ilu ja tasasuse tavanõuetele. Näiteks: ruumid, milles valgus ei ole suunatud vastu seinale või lage (riivvalgus), köök, vannituba, kontorid jne. Silmanähtavad ebatasasused võivad esineda vastuvalguse (riivvalgus) korral
K _L 2	Lihtne standard	Laed ja seinad, mille peale läheb paks tapeet, kangas või tavaline värv. Värvimise puhul on ebatasasused näha vastuvalguse (riivvalgus) või muu otsese valgustuse korral
K _S 1 K _L 1	Väga lihtne standard	Seinad ja laed sekundaarruumides. Näiteks: panipaik, katlaruum, ladu jne. Ebatasasused, läike- ja struktuurierinevused on vastuvõetavad

Konstruktiooninõuded

Tabel 2

K-klass	Konstruktiooniehitus
K _S 4	Sõrestik min 68 mm ja kaks plaadikihti kummalgi pool
K _S 3	Sõrestik min 68 mm ja 1 plaadikiht kummalgi pool või sõrestik min 45 mm ja kaks plaadikihti kummalgi pool
K _S 2	Sõrestik min 45 mm ja üks plaadikiht kummalgi pool
K _S 1	Sõrestik min 45 mm ja üks plaadikiht kummalgi pool
K _L 4	Kinnituslatid max 400 mm c/c, kaks kihti plaate kinnituslattidega risti. Ühenduskohad paigaldatakse vaheldumisi ja plaatide lühemad servad toetuvad aluskinnitusele
K _L 3	Kinnituslatid max c/c 400 mm, üks plaadikiht kinnituslattidega risti. Ehitusperioodi käigus ja kasutusjärgus kuivadel tingimustel võib sammu (c/c) suurendada kuni 600 millimeetrit
K _L 2	Kinnituslatid max c/c 400 mm, üks plaadikiht kinnituslattidega risti. Ehitusperioodi käigus ja kasutusjärgus kuivadel tingimustel võib sammu (c/c) suurendada kuni 600 millimeetrit
K _L 1	Kinnituslatid max c/c 400 mm, üks plaadikiht kinnituslattidega risti. Ehitusperioodi käigus ja kasutusjärgus kuivadel tingimustel võib sammu (c/c) suurendada kuni 600 millimeetrit

Tabel 1 näitab, millised kasutusala kuuluvad konkreetse K-klassi juurde.

Tabelis 2 kirjeldatakse tarindi ehitust, mis on soovitatav kirjeldatud K-klassi saavutamiseks.

Üldteave seoses tarindi valikuga

Kui nõutakse K3- või K4-klassi, siis soovatakse nii seinas kui ka laes kasutada terasprofile. Kui plaadid paigaldatakse kinnituslattidega pikisuunas, tuleb kinnituslatid paigaldada sammuga 300 mm c/c.